

BREINSCHRIJVEN

Breinschrijven (brainwriting) is een techniek die afgeleid is van de klassieke brainstorm. Er bestaan diverse varianten, maar het principe is dat alle ideeën individueel opgeschreven worden door de bedenker. Vervolgens kan de volgende deelnemer deze ideeën gebruiken als trigger voor zijn eigen ideeën. Deze keer de technieken 'Brainwriting 6.3.5', 'Dynamische Brainwriting' en 'Cluster'.

Brainwriting 6.3.5

Deze variant ontleent zijn naam aan de volgende werkwijze: zes deelnemers schrijven binnen vijf minuten steeds drie nieuwe ideeën op (zie tabel 1). Zo strikt hoeven deze regels overigens niet te worden toegepast; een paar meer of minder deelnemers is mogelijk evenals wat meer of minder tijd. Ook de probleemstelling speelt hier een rol.

Werkwijze

1. Deel de brainwritingformulieren uit en geef de probleemstelling met achtergrondinformatie.
2. De deelnemers schrijven een eigen herformulering van de probleemstelling boven het formulier.
3. Vervolgens schrijft iedereen de eerste drie ideeën (6-10 woorden) op

het formulier.

4. Na vijf minuten (of als de groep klaar is) worden de formulieren allemaal een plaats opgeschoven.
5. De deelnemers lezen de opgeschreven ideeën, laten zich hierdoor inspireren en schrijven er drie nieuwe ideeën bij.
6. Stap 4 en 5 herhalen tot het formulier vol is.

Op de zes formulieren staan nu in totaal 108 ideeën die beoordeeld kunnen worden.

Tips

- Gebruik deze methodiek eens in een groep waarvan bekend is dat een aantal deelnemers nooit en anderen hun mond altijd open doen. Voordeel van deze methodiek is de (gedwongen) gelijke inbreng van iedereen.
- Om het groeperen van de ideeën te vereenvoudigen is het handig gebruik te maken van kleine Post-it's® die in de vakjes van het formulier passen. Dit scheelt veel (her)schrijfwerk.

Dynamische brainwriting

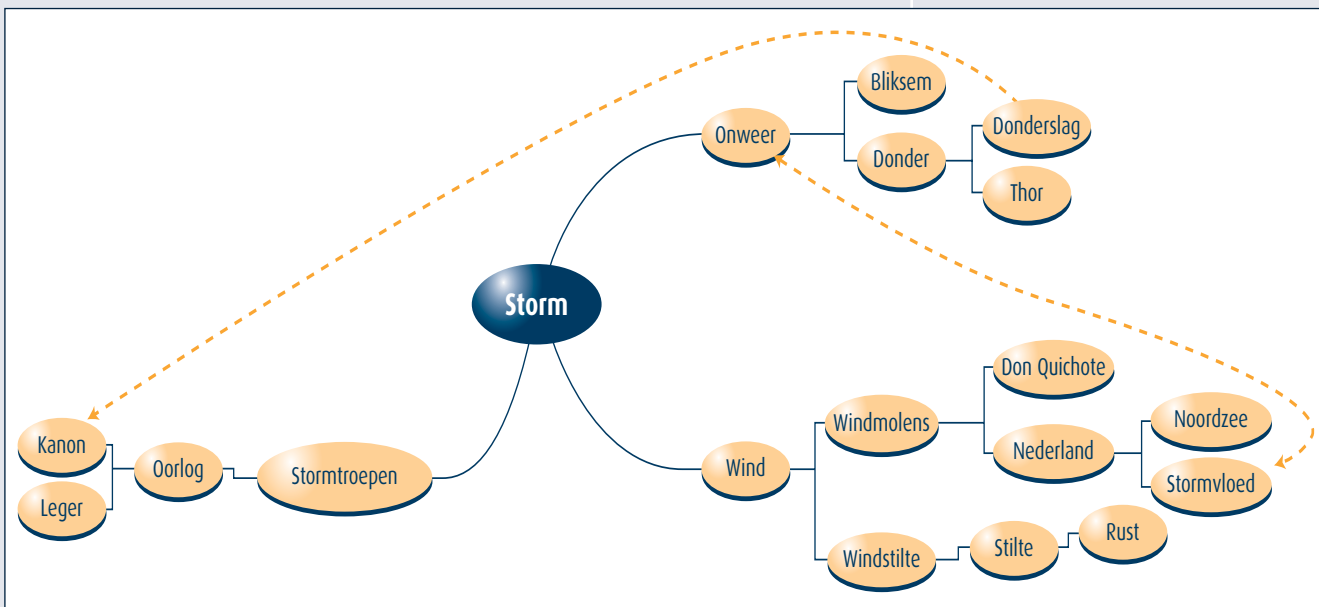
Bij deze methodiek wordt de dyna-

miek bereikt door de ideeën te noteren op losse zelfklevende blaadjes en door eventueel lukrake informatie toe te voegen op momenten dat de ideeënstroom lijkt te stagneren of een nieuwe impuls nodig heeft. Een bijkomend voordeel is dat de zelfklevende blaadjes gemakkelijk te verplaatsen zijn en aan het eind van de sessie als start van de kritische fase, eenvoudig geclusterd kunnen worden.

Werkwijze

1. Schrijf de eerste ideeën naar aanleiding van de gezamenlijk opgestelde herformulering op zelfklevende blaadjes en plak deze op de tafel.
2. Schuif allemaal een plaats op.
3. Noteer de nieuwe ideeën, inhakend op wat er voor u op tafel ligt.
4. Na een aantal van deze rondes kan er een extra stimulans worden gegeven door het noemen van lukrake informatie (een willekeurig woord of voorwerp).
5. Schrijf na het besluit te stoppen allemaal de laatste ideeën op.
6. Iedere deelnemer brengt vervolgens een eerste clustering aan in de ideeën die voor hem op tafel liggen.

Figuur 1. Voorbeeld van een cluster (vervaardigd met MindManager)

Hans Terhürne is zelfstandig organisatieadviseur en trainer.

Procesmanagement en creatieve probleemoplossingstechnieken zijn voor hem, acterend vanuit zijn jarenlange ervaring als trainer en quality consultant (onder andere Balanced Scorecard en INK/EFQM), kernthema's. Hij is auteur van het boek Process Mapping en coauteur van Innovatie door Creativiteit. www.CreaMatics.nl

E-MAIL: hans.terhurne@creamatics.nl.

Tips

- Zorg dat deze methodiek ook werkelijk dynamisch is. Zet geen stoelen neer, maar laat de deelnemers staan en lopen.
- Zorg dat de tafel leeg is op de probleemstelling en de Post-it's® na. Dan is er geen afleiding.
- Bij het verschuiven van plaats mogen de deelnemers ook, als dat van tevoren is afgesproken, zelf een willekeurige andere plaats opzoeken.
- Maak gebruik van de plakbaarheid van de Post-it's®. Kies bijvoorbeeld ook voor de kritische fase een methodiek die daarbij past, zoals clusteren.

Cluster

Bij de door Gabriele L. Rico ontwikkelde clustermethode worden, uitgaande van een centraal woord, associatieketens genoteerd (zie *figuur 1*). Anders dan bij lineaire notities ontstaan na enige tijd verbindingen tussen de verschillende associatieketens, er komen eerste ideeën op. In deze overgangsfase worden de associaties in een bepaalde richting gestuurd: er

ontstaat zoiets als een tekst op proef. Vanuit dit opkomende idee komt op een moment een schrijfpuls die direct wordt omgezet.

Werkwijze

Net als bij een mindmap wordt er van uitgegaan dat creatieve impulsen ontstaan door het samenspel van beelden (rechterhersen helft) en begrijpelijk denken (linkerhersen helft).

1. De cluster begint met een clusterkern: een of enkele woorden worden in het midden van het blad genoteerd en omcirkeld.
2. Van daaruit worden associaties opgeschreven, omcirkeld en met de voorafgaande associatie door middel van een lijn verbonden.
3. Een nieuwe associatieketen begint weer bij de clusterkern.
4. Iedere associatie wordt opgeschreven – censuur vindt niet plaats!

De clustermethode is zowel individueel als in een groep toe te passen. Hoewel het niet om een mindmap gaat kan bij gebruik van een computer en eventueel een beamer, wel mindmapsoftware worden gebruikt.

Tabel 1. Brainwritingformulier

Brainwriting 6.3.5			
Probleemherformulering: Hoe kan ik...?/Hoe kunnen we...?			
	Idee 1	Idee 2	Idee 3
1			
2			
3			
4			
5			
6			